

We welcome people with a serious mental illness to join us as members to help develop and run the charity. For more information visit: www.hafal.org, or contact us at any of the numbers and addresses inside.

All of Hafal's services are underpinned by our **Recovery Programme**. This Programme enables people to manage their own recovery. With the help of Hafal staff our clients create a **Recovery Plan**, looking at all areas of life to identify goals - and identifying the people who can provide support to them in achieving those goals. They are then able to take a step-by-step approach to achieving a better quality of life.

This leaflet has been developed by **Hafal**, an organisation managed by people with serious mental illness and their families. Hafal (meaning 'equal') is the principal organisation in Wales working with people recovering from serious mental illness and their families. Our goal is to empower those people to: achieve a better quality of life, fulfil their ambitions for recovery, fight discrimination, enjoy equal access to health and social care, housing, income, education, and employment.

About hafal

- ▶ a guide to planning your recovery.
- ▶ a guide to local services provided by Hafal
- ▶ contact numbers for key support services

This leaflet provides:

help in your area when you experience a serious mental illness.

In this leaflet you will find key information on where to get

Flintshire

supporting patients and families in recovering from serious mental illness

an expert help for people with serious mental illness

For more on the latest services, visit: www.hafal.org/flintshire

Careers Group
 2nd Mon of the month 1pm -4pm at Quaystone Chapel, Comhads Quay. Various other social activity groups. For details contact Family Support.

Flintshire Family Support
 Mon-Thurs 9.00am-5.00pm
 Friday - 9.00am-4.30pm

Flintshire Acute Support
 Mon - Fri 9.00 am 5.00 pm also flexible as required

Opening Hours

Referrals from HTT
 or
 via acute setting

Referral arrangements

Acute Support Co-ordinator: working in partnership with the Home Treatment Team. Short term intensive support in times of crisis, including information and a voice in planning services and relaying concern opinions back to strategy meetings.

Referral arrangements

Family Support including: one-to-one support, support in a quarterly newsletter, information, group work, having a voice in planning the service.

Short-term respite breaks: in line with assessed needs and includes short holidays, art classes, yoga, well-being lessons, club membership, swimming, training.

Hafal's Recovery Programme in Flintshire is delivered through the following services:

In Flintshire

Help from hafal

Our contact details are as follows:
Hafal Head Office
 Suite C2
 William Knox House
 Britannic Way
 Llandarcy
 Neath SA10 6EL
 Tel: 01792 816 600
 Fax: 01792 813 056
 Email: hafal@hafal.org
www.hafal.org
 Charity Number: 1093747

Hafal's management for this area is provided by **Carina Edwards & Janet Randles**
 Email: northwales@hafal.org
 Tel: 01492534769
 To find out more about Hafal's Recovery Programme contact Hafal Head Office and ask for our information guide: "Recovery: A way forward for people with a serious mental illness".

Janet Fletcher
 Acute Support Co-ordinator
 Ty Celyn, Unit 1
 Acorn Business Park
 Flintshire CH6 5YN
 Tel: 01244 834 927
 Mobile: 07966 017 647
 Email: flintshire@hafal.org

Family Support Co-ordinator
 Katherine Shannon
 Pwll Glas Road
 Mold
 Flintshire CH7 1RA
 Tel: 01352 750 252
 Mobile: 07813 658 032
 Email: flintshirefamilysupport@hafal.org

Contacting hafal

www.hafal.org

ar gyfer pobl gydag afiechyd meddwl difrifol **hafal** for people with serious mental illness

Sir y Fflint

adferiad o afiechyd meddwl difrifol

Yn y daflen hon, mae gwybodaeth allweddol am ble i gael help yn eich ardal chi pan fyddwch chi'n profi afiechyd meddwl difrifol.

Mae'r daflen hon yn cynnwys:

- ▶ rhifau cyswllt ar gyfer gwasanaethau cefnogi allweddol
- ▶ arweiniad i wasanaethau lleol a gynigir gan Hafal
- ▶ arweiniad i gynllunio eich adferiad.

Ynglŷn â hafal

Mae'r daflen hon wedi cael ei datblygu gan **Hafal**, sef sefydliad a reolir gan bobl gydag afiechyd meddwl difrifol a'u teuluoedd.

Hafal yw'r prif sefydliad yng Nghymru sy'n gweithio gyda phobl sy'n gwella o afiechyd meddwl difrifol a'u teuluoedd. Ein nod yw rhoi grym i'r bobl hyn i:

- ▶ gael gwell ansawdd o fywyd
- ▶ cyflawni eu huchelgeisiau ar gyfer adferiad
- ▶ brwydro yn erbyn gwahaniaethu
- ▶ mwynhau mynediad cyfartal i wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, tai, incwm, addysg a chyflogaeth.

Mae holl wasanaethau Hafal yn cael eu cefnogi gan ein **Rhaglen Adferiad**. Mae'r Rhaglen hon yn galluogi pobl i reoli eu hadferiad eu hunain. Gyda help staff Hafal, bydd ein cleientiaid yn creu **Cynllun Adferiad**, gan edrych ar bob rhan o'u bywyd er mwyn adnabod nodau - ac adnabod y bobl a all gynnig cefnogaeth iddynt i gyflawni'r nodau hynny. Yna, maent yn gallu cymryd agwedd cam wrth gam i gyflawni gwell ansawdd bywyd.

Rydym yn croesawu pobl gydag afiechyd meddwl difrifol i ymuno â ni fel aelodau i helpu datblygu a rhedeg yr elusen. Am fwy o wybodaeth, ewch i: www.hafal.org/cymraeg, neu cysylltwch â ni ar unrhyw un o'r rhifau a'r cyfeiriadau y tu mewn.

Help gan hafal yn Sir y Fflint

Caiff y Rhaglen Adferiad Hafal yn Sir y Fflint ei chyflwyno drwy'r gwasanaethau canlynol:
Cymorth i Deuluoedd gan gynnwys: cymorth un-i-un mewn, cymorth o fewn grŵp, cyngor, bod yn gyfaill (anffurfiol), taflen newyddion chwarterol, gwybodaeth, gwaith grŵp, mynegi llais wrth gynllunio'r gwasanaeth.

Cyfnodau seibiant byrdymor: yn unol ag anghenion sydd wedi'u hasesu ac yn cynnwys gwyliau byr, dosbarthiadau celf, ioga, dosbarthiadau lles, aelodaeth clwb, nofio, hyfforddi.

Trefniadau cyfeirio

Cydlynnydd Cymorth Aciwt: gweithio mewn partneriaeth â'r Tîm Triniaeth yn y Cartref. Cymorth dwys a byrdymor ar adegau o argyfwng, gan gynnwys gwybodaeth a llais wrth gynllunio'r gwasanaeth a chyfathrebu barn am bryderon yn ôl i'r cyfarfodydd strategaeth.

Sir y Fflint Cydlynnydd Argyfwng: gweithio mewn partneriaeth gyda Tîm Triniaeth Gartref. Cefnogaeth ddwys tymor byr yn ystod adegau o argyfwng sydd yn cael ei cefnogi gan gofalwyr iechyd meddwl Sir y Fflint. Am wybodaeth a llais yn y trefnu o wasanaethau a chyfnewid barn pryder yn ôl i gyfarfodydd strategaeth.

Trefniadau cyfeirio

Cyfeiriadau wrth CRHT neu trwy osodiad llym

Oriau Agor

Cefnogaeth Cyswllt Teulu mewn Argyfwng Sir y Fflint
Llun-Gwener 9.00yb - 5.00yp hefyd yn hyblyg yn ôl yr angen.

Cefnogaeth Teulu Sir y Fflint
Llun-Iau 9.00yb - 5.00yp
Gwener 9.00yb - 4.30yp

Grwp Gofalwyr
Zail ddydd Llun o'r mis 1pm -4pm yng Nghapel Quaystone, Cei Connah. Nifer o grwpiau gweithgareddau cymdeithasol eraill. Am fanylion, cysylltwch â Chymorth i Deuluoedd

I gael gwybod mwy am y gwasanaethau diweddaraf, ewch i:
www.hafal.org/cymraeg/flintshire

Cysylltu â hafal

Am fwy o wybodaeth am unrhyw un o'n gwasanaethau yn Sir y Fflint, neu i sgwrsio am sut y gallwn ni eich cefnogi yn eich adferiad, cysylltwch ag un o'n staff lleol

Katherine Shannon
Cydlynnydd Cefnogaeth Teulu
 Pwll Glas

Pwll Glas Road
 ^ Mold

Flintshire CH7 1RA
 Ffôn: 01352 750 252
 Symudol: 07813 658 032

E-bost: flintshire@hafal.org
Janet Fletcher
Acute Support Co-ordinator

Ty Celyn
 TIMC Gogledd Delyn
 Uned Un, Parc Aber

Sir y Fflint CH6 5YN
 Ffôn: 01244 834 927
 Symudol: 07966 017 647

E-bost: flintshireflintshiresupport@hafal.org
 Darperir rheoli Hafal ar gyfer y maes hwn gan:
Carina Edwards a Janet Randles
 Ffôn: 01492534769

Ebost: northwales@hafal.org

I gael gwybod mwy am Raglen Adferiad Hafal, cysylltwch â Phrif Swyddfa Hafal a gofyn am ein harweiniad gwybodaeth: "Adferiad: Ffordd ymlaen ar gyfer pobl gydag afiechyd meddwl difrifol".

Dyma ein manylion cyswllt:

Prif Swyddfa Hafal
Ystafell C2
Ty William Knox
Ffordd Britannic
Llandarsi

Castell-nedd SA10 6EL
 Ffôn: 01792 816 600
 Ffacs: 01792 813 056

e-bost: hafal@hafal.org
www.hafal.org/cymraeg
www.hafal.org

www.hafal.org/cymraeg

Beth i'w wneud pan fydd gennych chi afiechyd meddwl difrifol

Pan fydd gennych chi afiechyd meddwl difrifol, mae'n bwysig cadw'n bositif, cadw'n ddiogel a chynllunio eich ffordd tuag at adferiad.

Mae'r daflen hon yn rhoi canllawiau syml i'ch helpu chi i gynllunio ar gyfer y dyfodol, gan eich pwyntio i'r cyfeiriad cywir i ddod o hyd i'r help y byddwch ei angen wrth i chi ddysgu sut i ymdopi a'ch salwch.

Ble rydw i'n dechrau?

Y peth cyntaf i'w wneud - os nad ydych chi wedi gwneud hynny'n barod - yw mynd i weld eich meddyg. Ewch a rhywun arall gyda chi os ydych chi angen cefnogaeth, a gofynnwch am apwyntiad dwbl os ydych chi eisiau mwy o amser i drafod eich salwch. Bydd eich meddyg yn eich helpu chi'n uniongyrchol - neu'n eich cyfeirio ymlaen at wasanaethau iechyd meddwl. Gyda'ch gilydd, byddwch yn penderfynu:

- Pa feddygiaeth ar gyfer afiechyd meddwl y dylech chi ei gymryd, os o gwbl.** Cofiwch: eich dewis chi, yn ogystal â'ch meddyg, yw hyn. Gofynnwch gwestiynau a chael gwybodaeth ar bob un o'r meddygiaethau sydd ar gael, gan gynnwys unrhyw fanylion am ba mor dda y maent yn gweithio, pa mor hawdd ydynt i'w cymryd a'r sgil effeithiau y gallent eu hachosi. Gallwch adolygu eich meddygiaeth gyda'ch meddyg ar ymweliadau yn y dyfodol.
- Pa driniaethau a therapiau eraill ar gyfer afiechyd meddwl, gan gynnwys cwnsela, seicotherapi a therapi ymddygiad gwybyddol allai fod ar gael.** Gallai'r rhain eich helpu yn eich adferiad: gofynnwch i'ch meddyg beth sydd ar gael.
- Sut y gallwch gynnal a gwella eich iechyd corfforol.** Mae'n bwysig eich bod yn gofalu amdanoch eich hun pan fydd gennych chi afiechyd meddwl. Dywedwch wrth eich meddyg am unrhyw broblemau iechyd corfforol sydd gennych.

Pwy ddylwn i gysylltu â?

Dim meddyg? Yna cysylltwch â **Bwrdd Iechyd Lleol Sir y Fflint** ar: **01352 700 227** ac fe allant hwy eich helpu.

Eich meddyg lleol.

Os oes gennych chi afiechyd meddwl difrifol, yna bydd eich meddyg yn aml yn eich cyfeirio at eich Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol Lleol. Eu rhif nhw yw: **01244 834 921 (Deeside)**, **01352 750 252 (Yr Wyddgrug)**, **01352 731 293 (Ty Delyn)** (efallai y byddant yn eich cynghori i weld meddyg yn gyntaf os nad ydych chi wedi gwneud hynny'n barod). Efallai y bydd y Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol yn penodi gweithiwr allweddol i chi a allai fod yn nyrs, yn weithiwr cymdeithasol neu'n rhywun arall o'r tîm fydd yn eich helpu chi ac yn eich cefnogi. Efallai y byddant hefyd yn cynnig Asesiad Unedig Agwedd y Rhaglen Gofal a Chynllun Gofal i chi.

Lle fyddaf i'n byw?

Mae angen i chi wneud yn siŵr fod gennych chi'r lle gorau i fyw sydd ar gael i chi. Gallai hyn olygu gwneud yn siŵr eich bod yn gallu aros yn y lle rydych yn byw ynddo ar y funud, neu gadw eich cartref yn wag os byddwch chi yn yr ystyby am gyfnod - os mai dyna'r peth gorau i chi. Mae yna sefydliadau a all eich helpu i gadw eich tenantiaeth os byddwch ei angen. Efallai y bydd arnoch chi angen help gartref neu dy arbenigol.

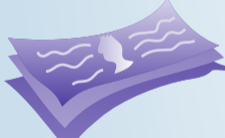

Pwy ddylwn i gysylltu â?

Gall y gwasanaeth tai lleol gynnig help a chyngor i chi ar roi trefn ar eich trefniadau byw. Cysylltwch â'ch swyddog lleol ar: **01352 703 532** neu gallwch gysylltu â'ch Tîm Iechyd Meddwl Cymunedol Lleol ar **01244 834 921 (Deeside)**, **01352 750 252 (Yr Wyddgrug)**, **01352 731 293 (Gogledd Delyn)**.

Beth am arian neu swydd?

Efallai y bydd materion am arian, gwaith a hyfforddiant ac addysg hefyd yn dod yn bwysig pan fydd gennych chi afiechyd meddwl difrifol. Efallai y byddwch eisiau gofyn cwestiynau, fel:

Oes arnaf i angen cymorth arbenigol i fy helpu i gadw fy swydd?
Sut allaf i wneud yn siŵr fy mod yn cael y budd-daliadau y mae gennyf i hawl iddynt, e.e. nawdd cymdeithasol a budd-daliadau anabled?
Beth yw'r cyfleoedd ar gyfer astudio?

Pwy ddylwn i gysylltu â?

Am help gyda chwestiynau fel hyn, gallwch ffonio **Canolfan Byd Gwaith** ar **01352 896 400 (Fflint)**, **01352 583 700 (Deeside)**, **01352 894 400 (Yr Wyddgrug)**. Byddant yn rhoi cyngor ar amrywiaeth o faterion, gan gynnwys dychwelyd i weithio neu gael y budd-daliadau cywir.

Bydd Cyngor ar Bopeth **01352 733 187 (Fflint)**, **01352 711 262 (Treffynnon)**, **01352 753 520 (Yr Wyddgrug)** **01244 846 700 (Connah's Quay)** hefyd yn gallu cynnig gwybodaeth a chyngor i chi.

I gael gwybod am gyfleoedd hyfforddi lleol, gallwch gysylltu â'r **Ganolfan Dysgu Gydol Oes leol**. Eu rhif ffôn yw **01352 704 407**.

Gan bwy arall allaf i gael cefnogaeth?

Mae eich gofalwr, teulu a ffrindiau yn ffynonellau amlwg o gefnogaeth mewn amseroedd o angen. Yn gyffredinol, mae'n bwysig eich bod yn gofalu am eich **bywyd cymdeithasol**, gan fod hyn yn eich cadw mewn cysylltiad â phobl - ac nid ydych yn teimlo'n euog am ofyn am help pan fyddwch chi ei angen.

Ein cyngor ni yw eich bod yn meddwl am sut y byddwch yn cynnal pob perthynas. Dylech ystyried hefyd sut y byddwch yn gwneud y pethau rydych chi eisiau eu gwneud: er enghraifft, defnyddio cyfleusterau hamdden neu ddilyn eich hobi neu ddi-ddordebau.

Oes yna help ar gael ar gyfer y person sy'n gofalu amdanaf i?

Gall gofalwyr anffurfiol chwarae rhan bwysig iawn wrth gefnogi unigolyn gydag afiechyd meddwl difrifol. Gallai aelodau o deulu, ffrindiau neu gymdogion fod yn cynnig cefnogaeth; yn aml nid ydynt yn ystyried eu hunain yn ofalwyr. Mae yna wasanaethau ar gael i gefnogi gofalwyr, sydd yn eu tro yn eu helpu nhw i barhau i gynnig y gofal gorau y gallant. Mae Gwasanaethau ar gyfer gofalwyr yn cynnwys cefnogaeth, gwybodaeth, cyngor, cwnsela, gwasanaethau seibiant a grwpiau cyfeillgarwch. Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â'r **Ganolfan Gofalwyr** ar **01352 702 532** neu siaradwch â Hafal ar **01352 731 293**.

What to do when you've got a serious mental illness

When you have a serious mental illness it's important to remain positive, keep safe and plan your way towards recovery.

This leaflet provides some simple guidance to help you plan ahead, pointing you in the right direction to find the help you need as you learn how to manage your illness.

Where do I start?

The first thing to do - if you haven't already done it - is to go to your doctor. Take someone else with you if you need support, and book a double appointment if you want more time to discuss your illness. Your doctor will help you directly - or refer you on to mental health services. Together you will decide:

- Which medication for a mental illness you should be prescribed, if any.** Remember: the choice is down to you as well as your doctor. Ask questions and get information on each of the medications that are available, including any details about how well they work, how easy they are to take, and the side effects they might have. You can review your medication with your doctor again on future visits.
- What other treatments and therapies for a mental illness including counselling, psychotherapy and cognitive behavioural therapy may be available.** These might help you in your recovery: ask your doctor what's on offer.
- How you can maintain and improve your physical health.** It's important that you look after yourself when you have a mental illness. Tell your doctor about any physical health problems you may have.

Who do I contact?

Your local doctor.

Haven't got a doctor? Then contact the **Flintshire Local Health Board** on: **01352 700 227** and they will help you.

If you have a serious mental illness then your doctor will often refer you to the **local Community Mental Health Team**. Their number is: **01244 834 921 (Deeside)**, **01352 750 252 (Mold)**, **01352 731 293 (Ty Delyn)** (they may advise you to see your doctor first if you haven't already). The Community Mental Health Team might assign you a key worker who may be a nurse, social worker or someone else from the team who will help and support you. They may also offer you a Care Plan and Care Programme Approach Unified Assessment.

Where will I live?

You need to make sure that you've got the best accommodation available to you. This might just mean making sure that you can stay where you're living at the moment or keeping your home available if you're in hospital for a while - if that's right for you. There are organisations who can help you to maintain your tenancy if you need it. You might need help at home or specialist housing.

Who do I contact?

The local housing service will be able to provide you with help and advice on sorting out your living arrangements. Contact your local Officer on: **01352 703 532** or you might want to contact your **local Community Mental Health Team** on **01244 834 921 (Deeside)**, **01352 750 252 (Mold)**, **01352 731 293 (North Delyn)**.

What about money or a job?

Issues about money, employment and training and education might also become important when you have a serious mental illness. You might want to ask yourself questions such as:

Do I need specialist support to help me keep my job?
How can I make sure I'm getting the benefits I'm entitled to, e.g. social security and disability benefits?
What are the opportunities for studying?

Who do I contact?

For help with questions such as these you can ring **Jobcentre Plus** on **01352 896 400 (Flint)**, **01244 583 700 (Deeside)**, **01352 894 400 (Mold)**. They will provide advice on a range of matters, including returning to work or getting the right benefits.

The **Citizens Advice Bureau** **01352 733 187 (Flint)**, **01352 711 262 (Holywell)**, **01352 753 520 (Mold)** **01244 846 700 (Connah's Quay)** will also be able to provide you with information and guidance.

To find out about local training opportunities you can contact the local **Lifelong Learning Centre**. Their number is **01352 704 407**.

Who else can I get support from?

Your carer, family and friends are obvious sources of support in times of need. In general it is important to look after **social life** as this keeps you in touch with people - and you don't feel badly about asking for help when you need it.

Our advice is to think about how you will maintain your relationships. Also consider how you will do the things you want: for example, using leisure facilities or following your hobbies or interests.

Is there any help available for the person who cares for me?

Informal carers can play a very important role in supporting an individual with serious mental illness. Family members, friends or neighbours may be providing support; often they don't consider themselves carers. There are services available to support carers which in turn help them to continue to provide care to the best of their ability. Services include carer support, information, advice, counselling, respite services and friendship groups. For more information contact the Carers Centre on **01352 702 532** or talk to Hafal on **01352 731 293**.

